

พยาบาลควรมีบทบาทในการให้ข้อมูลและให้บริการยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน แต่ยังไม่ทราบว่าพยาบาลมีความพร้อมหรือไม่ การวิจัยเชิงพรรณานี้มีขึ้นเพื่อสำรวจความรู้ ประสิทธิภาพ และความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินในพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือสุขภาพสตรีของโรงพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ 12 แห่ง ซึ่งเลือกด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งพวก รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากตัวอย่าง 188 คน เกินกว่าร้อยละ 75 ของกลุ่มตัวอย่างรู้จักยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน ทราบว่ามีการให้บริการในประเทศไทย และมีความรู้เรื่องสิทธิการคุมกำเนิด น้อยกว่าครึ่งหนึ่งมีความรู้เรื่ององค์การอนามัยโลกให้การรับรองยาและได้จัดทำแนวทางการให้บริการ ชนิดของฮอร์โมนประสิทธิภาพ ข้อห้ามใช้ ข้อดี วิธีการรับประทาน ฤทธิ์ในการป้องกันการตั้งครรภ์ ไม่สามารถใช้ในการปรับประจำเดือน ไม่ทำให้แท้ง ไม่ทำให้ทารกพิการ และอาการผื่นผดผื่นแพ้ ประสิทธิภาพในการให้ความรู้หรือเผยแพร่ข้อมูล การให้คำปรึกษา และการจัดยาหรือส่งยามีร้อยละ 26.8 31.5 และ 4.3 ตามลำดับ มีผู้เห็นด้วยในบทบาทพยาบาลในการให้ความรู้หรือเผยแพร่ข้อมูล การให้คำปรึกษา และการจัดยาหรือส่งยาคิดเป็นร้อยละ 91.7 89.5 และ 18.1 ตามลำดับ ส่วนใหญ่คิดว่ามีอุปสรรคถ้าต้องมีบทบาทเหล่านี้ทั้งในด้านส่งเสริมการมีเพศสัมพันธ์ การใช้ยาบ่อยเกินจำเป็นและผิดวัตถุประสงค์ และผลข้างเคียงจากการใช้ยา ส่วนอุปสรรคในตัวพยาบาลที่คำนึงถึงมากที่สุดคือการขาดความรู้เรื่องยา ร้อยละ 61.1 เห็นด้วยว่าถ้าวัยรุ่นสตรีรู้จักยาจะทำให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรหรือหมกมุ่นทางเพศ ร้อยละ 16.0 เห็นด้วยว่าการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินเป็นการผิดศีลธรรมเพราะเป็นการทำแท้ง ความรู้ ประสิทธิภาพ และความคิดเห็นบางเรื่องของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างตามลักษณะตัวอย่าง จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงว่าพยาบาลยอมรับบทบาทในการให้ความรู้และการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน แต่ขาดความรู้เรื่องยาและกังวลถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน ดังนั้นควรมีการสอนเรื่องยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินในหลักสูตรพยาบาลและในพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้อง

คำสำคัญ ความรู้ ประสิทธิภาพ ความคิดเห็น พยาบาล และยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน

ABSTRACT

TE 159899

Nurses should take roles in providing information and services about emergency contraceptive pills (ECPs). However, it is unknown if nurses are well-prepared. This descriptive study aimed to explore knowledge, experience, and opinions about ECPs among nurses working in family planning or women's health clinics from 12 hospitals located in Chiang Mai recruited by cluster-random sampling techniques. Data were collected using questionnaires from 188 subjects. Greater than 75% of the subjects knew about ECPs, the availability of ECP services in Thailand, and contraceptive rights. Fewer than a half knew about drug approval by WHO, WHO guideline, hormonal type, drug efficacy, contraindications, advantages, drug administer, drug actions for pregnancy prevention, in-action for menstrual regulation, in-effect on abortion, in-effect on congenital deformity, and side effects. The experiences in providing ECP information, counseling, and prescription were reported by 26.8%, 31.5%, and 4.3%. The nurses' roles in providing ECP information, counseling, and prescription were accepted by 91.7%, 89.5%, and 18.1%, respectively. The majority agreed that there would be barriers for providing those services in terms of enhancing sexual relationships, overuse and misuse of ECPs, as well as side effects. The most common barrier in individual nurses was lack of ECP knowledge. Approximately 61.1% agreed that knowing about ECPs among female adolescents would enhance their premature sexual relationships or promiscuity. Only 16.0% agreed that ECP usage violated moral principles in terms of causing abortion. Some findings about knowledge, experience, and opinions were found significantly different according to the differences in their characteristics. The results indicate that nurses accept the roles of ECP educators and counselors but they are unknowledgeable about ECP and concerned with the negative consequences on clients. ECP education in nursing students and nurses are recommended.

Key words: knowledge, experience, opinions, nurses, and emergency contraceptive pills.